

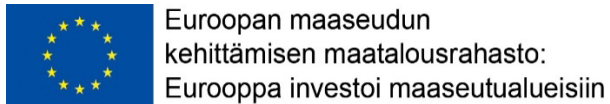

Suksee-hanke

Hankesuunnitelma

29.9.2022

**Maataloustuottajain Keski-Pohjanmaan liitto
MTK Keski-Pohjanmaa ry**

SISÄLLYSLUETTELO

1. PERUSTIEDOT	3
2. HANKKEEN HAKIJA	4
3. HANKKEEN TARVE JA TAUSTAT	4
3.1. MAATALOUDEN RAKENNEMUUTOKSEN JA KUSTANNUSKRIISIN NEGATIIVISET SEURAUKSET	4
3.2. SUKUPOLVENVAIHDOKSET	6
3.3. NUORTEN MAATALOUSALALLA OLEVIEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY	7
3.4. MTK KESKI-POHJANMAAN MAASEUTUNUORET.....	7
4. TAVOITTEET SEKÄ ODOTETTAVISSA OLEVAT TULOKSET JA INDIKAATTORIT	8
4.1. TAVOITTEET JA VAIKUTTAVUUS.....	8
4.2. ODOTETTAVISSA OLEVAT LAADULLISET TULOKSET	9
4.3. ODOTETTAVISSA OLEVAT MÄÄRÄLLISET TULOKSET	9
5. TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA	10
5.1. HANKKEEN TEEMAT	10
5.2. KOULUTUSTOIMINTA.....	11
5.3. KOULUTUSTOIMINNAN MATERIAALIEN JA TALLENTIEN JULKAISU	12
5.4. VUOROVAIKUTTEINEN JA TAVOITTEITAVIESTINTÄ VERKOSTOJEN VAHVISTAMISEKSI.....	12
5.5. TOTEUTTAMISEEN OSALLISTUVAT TAHOT, TOTEUTUS- JA RAHOITUSVASTUUT JA TARVITTAVAT SOPIMUSJÄRJESTELYT.....	13
6. RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN	15
7. KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN HUOMIOIMINEN	15
8. YHTEYS MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAAN, CAP27: AAN, ALUEELLISIIN OHJELMIIN SEKÄ MUIHIN HANKKEISIIN	16
8.1. YHTEYS EU:N MAASEUDUN KEHITTÄMISEN PRIORITEETIIN JA MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAAN.....	16
8.2. YHTEYS CAP27:LLE ASETETTUIHIN EU-TASON TAVOITTEISIIN JA KANSALLISIIN PAINOTUKSIIN.....	17
8.3. YHTEYS POHJANMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEELLISEEN MAASEUTUSTRATEGIAAN/KEHITTÄMISSUUNNITELMAAN	17
8.4. YHTEYS POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUKSEN ALUEELLISEEN MAASEUDUN KEHITTÄMISSUUNNITELMAAN	18
8.5. YHTEYS AIEMPIIN JA KÄYNNISSÄ OLEVIIN HANKKEISIIN	19
9. TOIMINTA-ALUE, KOHDERYHMÄ, HYÖDYNSAAJAT SEKÄ AIKATAULU	20
10. HANKKEEN TOTEUTUMISEN ARVIOIMINEN JA HANKKEESSA SYNTYVÄN TOIMINNAN JATKO HANKKEEN PÄÄTTÄMISEN JÄLKEEN	20
11. TIEDOTTAMINEN	21
12. KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUSSUUNNITELMA	22
12.1. KUSTANNUSARVIO.....	22
12.2. RAHOITUSSUUNNITELMA	22

1. Perustiedot

Hankkeen nimi	Suksee
Hakijaorganisaatio	Maataloustuottajain Keski-Pohjanmaan liitto, MTK Keski-Pohjanmaa ry.
Hankkeen yhteyshenkilö	Niko Hyppönen, kenttäpäällikkö
Hankkeen vastuuhenkilö	Jan-Ove Nyman, toiminnanjohtaja
Toteutusaika	1.12.2022-31.12.2024
Hankealue	MTK Keski-Pohjanmaan toimialue; käsittäen Alavieskan, Halsuan, Kalajoen, Kannuksen, Kaustisen, Kokkolan, Lestijärven, Perhon, Reisjärven, Sievin, Toholammin, Vetelin ja Ylivieskan kunnat.
Hankkeen kustannusarvio	140 000 euroa
Hankkeen rahoitus	Julkinen rahoitus 90 % Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset. Yksityinen rahoitus 10 %.
Hankkeen julkinen kuvaus	Suksee-hanke on nuorille maatalousyrittäjille ja sellaiseksi aikoville suunnattu koulutushanke, joka toimii MTK Keski-Pohjanmaan toimialueella. Vuonna 2022 tukea hakeneita tiloja oli alueella 1883, ja näistä 261 tilalla tuen hakija oli alle 40-vuotias.

Maatalouden jatkuvuuden kannalta on maatilojen sukupolvenvaihdosten (SPV) onnistuminen entistä tärkeämpää. Sukupolvenvaihdosprosessin laajuuden tunteminen ja sen osa-alueiden hallinta edistävät merkittävästi SPV:n onnistumista. Esimerkit onnistuneista SPV:istä luovat uskoa alan tulevaisuuteen ja sekä rohkaisevat niiden tekemiseen ja uusien omistajavaihdostapojen etsintään.

Maatalouden heikon kannattavuuden lisäksi nuorten maatalousyrittäjien osaamista ja hyvinvointia haastavat nopeasti muuttuva toimintaympäristö, investointitarpeet ja yhteiskunnalliset ilmiöt. Verkostojen merkitys on nuorille yrittäjille tärkeää. Verkostojen vahvistuminen edistää nuorten yrittäjien hyvinvointia ja lisää yhteistyötä, ehkäisee syrjäytymistä sekä tarjoaa mahdollisuuden vertaisoppimiseen ja vertaistukeen.

Hankkeen tavoitteena on lisätä laajan sukupolvenvaihdosprosessin tuntemusta ja parantaa sukupolvenvaihdosten onnistumista, kehittää nuorten maatalousyrittäjien osaamista ja hyvinvointia sekä vahvistaa heidän omia ammatillisia ja sosiaalisia verkostojaan.

Tavoitteisiin pyritään järjestämällä monipuolista koulutusta: työpajoja, seminaareja, webinaareja ja opintomatkoja. Hanke julkaisee koulutusmateriaaleja ja -tallenteita sekä tekee vuorovaikutteista ja tavoitettavaa monikanavaista viestintää.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on lisätä maatilojen sukupolvenvaihdoksia ja muita omistajanvaihdoksia, parantaa alan houkuttelevuutta, lisätä kannattavien maatalousyrittäjien osuutta, maaseudun elinvoimaisuutta sekä huoltovarmuutta.

Hanketta toteuttaa MTK Keski-Pohjanmaa ry. Hanke liittyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan ja sen toteuttamiseen haetaan EU:n maaseuturahaston osarahoitusta.

2. Hankkeen hakija

Maataloustuottajain Keski-Pohjanmaan liitto, MTK Keski-Pohjanmaa ry

Pitkänsillankatu 20 C B8, 67100 Kokkola

Y-tunnus: 0219018-6

MTK Keski-Pohjanmaa on yleishyödyllinen, ei-ALV-velvollinen rekisteröity yhdistys, jolla on 9-henkinen johtokunta.

MTK Keski-Pohjanmaan jäsenyhdistyksillä oli henkilöjäseniä vuoden 2021 lopussa 5301 ja jäsentiloja 1764. Vuonna 2022 MTK Keski-Pohjanmaan toimialueella sekä hankkeen toiminta-alueella (Alavieskan, Halsuan, Kalajoen, Kannuksen, Kaustisen, Kokkolan, Lestijärven, Perhon, Reisjärven, Sievin, Toholammin, Vetelin ja Ylivieskan kunnat) oli 1883 tukea hakenutta maatilaa.

MTK Keski-Pohjanmaa on taloudellisesti vakavarainen maakunnallinen maataloustuottajaliitto. Liitolla on palveluksessaan kolme toimihenkilöä ja toimistotilat Kokkolassa.

MTK Keski-Pohjanmaa on ollut mukana toteuttamassa monia hankkeita vuodesta 1995 alkaen. Parhailtaan MTK Keski-Pohjanmaa hallinnoi ja toteuttaa Myötätuulta tuottajalle 2 -hanketta, ja on osatoteuttajana Tietolinkki-hankkeessa. MTK hallinnoi ja toteutti vuosina 2017–2020 Myötätuulta tuottajalle -hankkeen sekä *Selvitys kiinnostuksesta lomitusyrittäjyyteen* -esiselvityshankkeen. MTK Keski-Pohjanmaa on ollut osatoteuttajana myös Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän hallinnoimissa Tietoseppä- ja Ajantasalla-hankkeissa.

Maataloustuottajajärjestö MTK on vihreiden elinkeinojen edunvalvontaorganisaatio, jonka tehtävä on huolehtia maaseudun elinkeinojen ja asukkaiden elinmahdollisuuksista, hyvinvoinnista ja menestyksestä. MTK edistää turvallista ja laadukasta elintarviketuotantoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestäväää käyttöä maassamme. Maaseudun elinkeinojen tunnettavuutta MTK parantaa kuluttajatyöllä.

3. Hankkeen tarve ja taustat

3.1. Maatalouden rakennemuutoksen ja kustannuskriisin negatiiviset seuraukset

Rakennemuutoksen seurauksena maatilojen määrä on vähentynyt ja tulee edelleen vähentymään. MTK Keski-Pohjanmaan alueella tukea hakeneiden tilojen lukumäärä väheni 2017–2022 11 prosenttia 2113 tilasta 1883 tilaan. Samalla myös maatilojen sukupolvenvaihdokset ovat vähentyneet, joten sukupolvenvaihdosten onnistuminen ja maatalouden harjoittamista jatkavien yrittäjien menestyminen on jatkuvuuden kannalta entistä tärkeämpää. Vuonna 2022 alle 40-vuotiaiden osuus maatalouden tuenhakijoista oli MTK Keski-Pohjanmaan alueella 14 %, kun 40–65-vuotiaita oli 67 % ja yli 65-vuotiaita 19 %. Alle 40-vuotiaiden maatalouden tuenhakijoiden osuus on koko maassa hieman suurempi, eli 16 %.

Maatilojen koon kasvu, kannattavuuden heikentyminen ja viime vuosien toimintaympäristön nopeat muutokset sekä muutosvoimat aiheuttavat haasteita maatalousyrityksille. Etenkin vasta aloittaneiden kohdalla haasteet korostuvat, kun esimerkiksi lainamäärät ovat suuria. Seinäjoen ammattikorkeakoulun tuoreessa julkaisussa (2022) korostuu maatalousyrittäjän johtamisosaaminen: muun muassa tarve ymmärtää markkinoita

ja kulutusta, maatalouspolitiikkaa ja omien verkostojen merkitystä¹. Nuorten maatalousyrittäjien kuormitustekijöitä selvittäneessä tutkimuksessa (2016) on havaittu, että johtamiseen liittyvä työ kuormittaa uusia maatalousyrittäjiä, kun selvitettäviä ja päätettäviä asioita on alkuvaiheessa paljon.² Koulutuksen avulla voidaan parantaa nuorten maatalousyrittäjien johtamistaitoja, resilienssiä, ennakointikykyä sekä heidän maatalousyrittäjien kannattavuutta. Tulevaisuudessa maatalojen kannattavuus ja toimintakyky on entistä kriittisempää Suomen huoltovarmuudelle ja omavaraisuudelle, etenkin ruuan ja uusiutuvan energian osalta.

Luonnonvarakeskuksen, Pellervon taloustutkimuksen ja Työtehoseuran yhteisessä Menestyvä maataloustuottajat -tutkimuksessa (2022) selvisi, että menestyvät kehittävät maataloistaan aktiivisesti. Menestyjiä yhdistäviä tekijöitä olivat mm. suunnitelmallisuus, markkinoiden seuranta sekä talouden- ja riskinhallintakyky. Osaaminen, markkinaorientoituneisuus sekä valmius tehdä nopeasti isoja muutoksia tuotantoon leimasivat menestyviä maatalousyrittäjiä.³ Maatalousyrittäjien menestys tukee tulevaisuuden maatalojen kykyä varmistaa huoltovarmuus sekä maatalojen toiminnan jatkuvuus seuraavalle sukupolvelle.

Yritystoiminnan alkuvaiheessa nuori maatalousyrittäjä joutuu monesti myös investoimaan yritykseensä kannattavuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Investoinnit ovat mittavia prosesseja, jotka vaativat paljon osaamista⁴. Korkeampi investointitukitaso kannustaa investoimaan, mutta tuossa vaiheessa tuoreella yrittäjällä ei vielä ole riittävästi kokemusta ja osaamista. Yritystoimintaan investoitaessa vaaditaan entistä enemmän ymmärrystä myös ruokaketjun ja markkinoiden toiminnasta. Tarjoamalla tietoa ja eväitä markkinaosaamisen kehittämiseen, verkostoitumalla kokeneiden yrittäjien kanssa sekä tutustumalla investointiprosessiin ja eri kehittämismenetelmiin voidaan tukea nuoria yrittäjiä ensimmäisten suurten päätösten ja investointien yhteydessä.

Nuorella maatalousyrittäjällä on yritystoiminnan alkuvaiheessa monesti valtava halu onnistua. Yritystoiminnan kiireet ja henkinen paine syövät jaksamista ja voivat vähentää sosiaalista kanssakäymistä. Korona on lisäksi vähentänyt yhteydenpitoa muihin samassa tilanteessa oleviin ja haitannut myös verkostojen syntyä ja ylläpitoa.

Nopeasti muuttuva toimintaympäristö, sukupolvenvaihdosten onnistumisen merkitys, maatalon kehittämisen riskit sekä nuoriin kohdistuva henkinen paine vaativat uutta tietoa ja osaamista, maatalojen kehittämistä, kykyä selviytyä ja sietää painetta sekä huolehtia hyvinvoinnista. Tätä taustaa vasten on tarpeen lisätä nuorten osaamista eri osa-alueilla ja hyödyntää uusia kanavia ja menetelmiä sekä tutkimustuloksia osaamisen syventämiseksi. Käytössä tulee olla monipuolisesti koulutusmenetelmiä osaamisen kehittämiseksi, hiljaisen tiedon siirtämiseksi sekä vertaisoppimisen mahdollistamiseksi. Erityisen tarpeen on tarjota mahdollisuus kohdata kokeneita maatalousyrittäjiä, joilla on kokemusta esimerkiksi investoinneista, tuotannonsuunnan muutoksista ja markkinoiden seurannasta. Nuoret maatalousyrittäjät tarvitsevat ympärilleen vahvan oman ammatillisen ja sosiaalisen verkoston, joka

¹ Ryhänen, Rajakorpi & Latva-Kyyny. 2022. Maatalousyrittäjän johtamisosaamisen perusteet. Saatavilla: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/756294/C14.pdf?sequence=1>

² Moisiö. 2016. Nuorten maatalousyrittäjien työn kuormitustekijät, jaksaminen ja työhyvinvointi sukupolvenvaihdoksen jälkeen.

³ Karttunen & Tuure. 2022. Menestyvien maatalousyrittäjien tunnuspiirteitä. Saatavilla: https://www.tts.fi/files/4992/TTS_Karttunen_Tuure.pdf

⁴ Mattila, Taipalus, Rikkonen & Suutarinen. 2007. Investointiprosessien hallinta ja niiden kriittiset vaiheet maatalousyrittäjissä. Saatavilla: <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/442111/mtts143.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

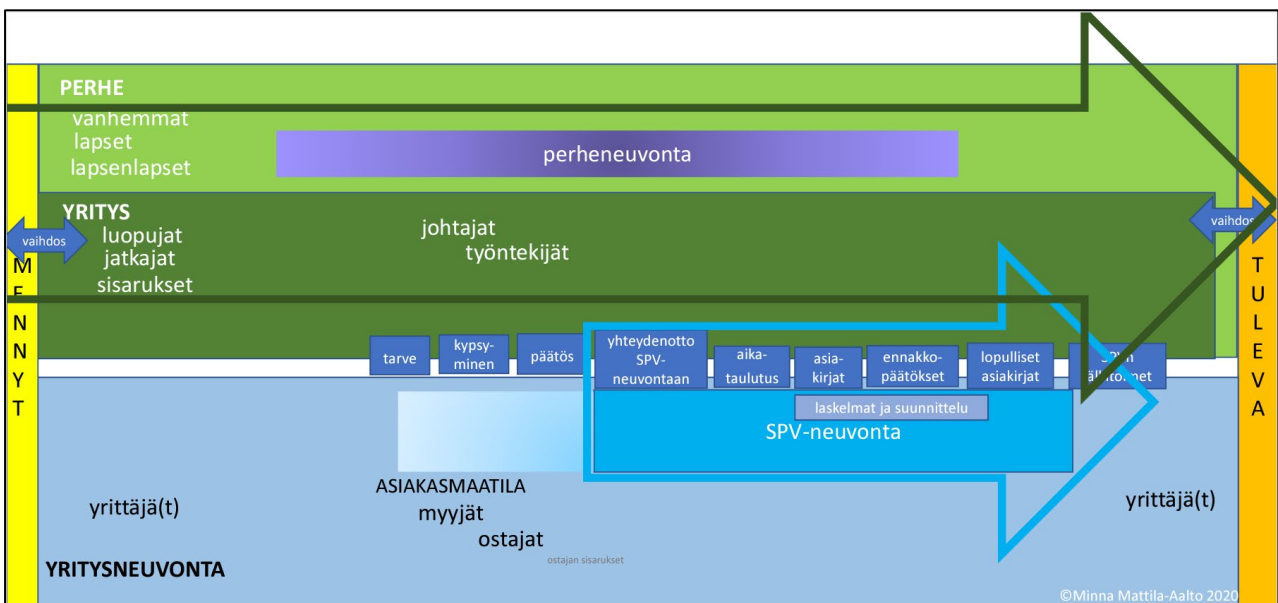
tarjoaa nuorelle lisää eväitä yrittämiseen ja antaa tukea toisilta samojen haasteiden kanssa painivilta.

3.2. Sukupolvenvaihdokset

Myötätuulta tuottajalle -hankkeiden kokemukset ovat osoittaneet, että sukupolvenvaihdoksissa on keskitytty enimmäkseen SPV:n tekniseen toteutukseen. Kokemusten mukaan SPV:hen ei valmistauduta henkisesti tarpeeksi ajoissa, ja henkinen valmistautuminen on sekä luopujilla että jatkajilla riittämätöntä.

Työtehoseuran vuonna 2021 päättynyt Hallitulla sukupolvenvaihdoksella kannattavuutta ja kilpailukykyä - tutkimushanke osoitti, muun muassa, että

- sukupolvenvaihdoksen neuvontaprosessin alussa on harmaa alue, jossa yrittäjät perheineen toimivat itsekseen ja käsittelevät sukupolvenvaihdoksen tarvetta, kypsymistä ja päätöstä lähteä edistämään sukupolvenvaihdosta.
- sukupolvenvaihdos näyttäytyy erilaiselta yrittäjäperheen ja teknisen SPV-neuvonnan asiantuntijoiden näkökulmista.
- SPV-prosessi on itse asiassa elämän mittainen, ja oman yritystoiminnan käynnistys aloittaa jo omaan luopumiseen valmistautumisen.
- nykyinen varsin tekninen SPV-neuvonta kattaa vain pienen osan prosessia.⁵

Kuva 1. Mattila-Aallon laatima prosessikuvaus, johon on eritelty SPV-prosessin vaiheita.⁵

Kokemuksen ja tutkimuksen taustaa vasten hankealueella on selkeä tarve välittää tietoa SPV-prosessin laajuudesta ja SPV:hen valmistautumisesta riittävän ajoissa. Tuleville ja viime vuosina maatalousyrittäjäksi ryhtyneille on tarpeen tarjota verkostoja sekä työkaluja myös pehmeiden arvojen tunnistamiseen SPV-prosessissa. Heitä on tarvetta avustaa SPV:hen valmistautumisessa tarjoamalla työkaluja ja vertaistukea sekä tilaisuuksia käsitellä asioita. Näin on mahdollista parantaa nuorten maatalousyrittäjien hyvinvointia. Samalla ehkäistään sukupolvien välisiä jännitteitä ja parannettaisiin myös perhesuhteita, joiden hyvinvointi

⁵ Mattila-Aalto. 2021. Hallitulla sukupolvenvaihdoksella kannattavuutta ja kilpailukykyä. Hankkeen tulosten tietopaketti saatavilla: https://www.tts.fi/files/4611/Hallittu_SPV_tietopaketti_Fi.pdf

ei saisi olla riippuvainen maatalousyrittäjien tilanteesta.

Koska maatalojen omistaja- ja sukupolvenvaihdokset koskevat sekä jatkajia että luopujia, on näiden molempien hyvä oppia tuntemaan SPV-prosessin laajuus ja missä vaiheessa prosessia ovat.

3.3. Nuorten maatalousalalla olevien syrjäytymisen ehkäisy

Nuorten tavoitettavuus on kärsinyt perinteisten viestintäkanavien menettäessä merkitystään. Pitkään jatkuneen koronapandemian vuoksi esimerkiksi yhteiset isot koulutustilaisuudet ja matkat ovat jääneet järjestämättä. Myös alan oppilaitoksista on valmistumassa tai jo valmistunut joukko nuoria, joiden kontaktit muihin luonnonvara-alan yrittäjiin ja verkostoihin ovat jääneet koronapandemian vuoksi vähälle.

Jotta koronan aiheuttama vahinko verkostoitumiselle voidaan korjata, on tietoa verkostoista, alalla työskentelystä ja yrittämisestä sekä alan tulevaisuudesta välitettävä nykyaikaisin menetelmin nuorten käyttämissä välineissä ja heidän omalla kielellään. Tärkeää on panostaa myös omien ammatillisten ja sosiaalisten verkostojen syntyymiseen, sillä voi olla niinkin, ettei koronan takia edes ole sopivia verkostoja, joihin liittyä.

3.4. MTK Keski-Pohjanmaan maaseutunuoret

Maaseutunuoret ovat MTK:n alle 35-vuotiaita jäseniä, joilla on yhteys maaseutu-, maatalous- ja metsätalouseläälle. Alueellisesti maaseutunuorten toiminnasta vastaavat MTK-liitot ja niiden sisällä toimivat valiokunnat. Tätä hanketta on valmisteltu yhdessä MTK Keski-Pohjanmaan maaseutunuorten valiokunnan kanssa.

MTK Keski-Pohjanmaan maaseutunuorten valiokunta vahvistaa, että nuorten yrittäjyyteen, hyvinvointiin ja tulevaisuuteen sekä sukupolven vaihdoksiin liittyy kappaleissa 3.1.–3.3. kuvattuja ongelmia. Valiokunta toteaa myös, että ongelmia voidaan ennaltaehkäistä ja korjata monipuolisella koulutuksella sekä verkostojen luomisella ja vahvistamisella. Valiokunnan mukaan nuorten koulutustoiminnassa ja verkostojen vahvistamisessa on eduksi monikanavaisen ja vuorovaikutteisen viestinnän, etenkin sosiaalisen median hyödyntäminen. Omien ammatillisten ja sosiaalisten verkostojen kehittämisellä on tärkeä rooli myös nuorten hyvinvoinnille. Ajatusten ja ideoiden vaihto nuorten kesken ja niiden työstäminen pitkäjänteisesti tutuksi tullessa verkostossa auttaa omien toimintamallien tarkastelussa ja tarjoaa mahdollisuuden vertaisoppimiselle. Valiokunnan mukaan etenkin ennen sukupolvenvaihdosta on arvokasta kuulla kokemuksia sukupolvenvaihdoksen tehneiltä yrittäjiltä. Valiokunta piti myös mentorointia kiinnostava tapana välittää kokemuksia ja osaamista sukupolvenvaihdokseen valmistautuville.

Maatalojen vähentyessä maatalojen välinen etäisyys kasvaa, jolloin arkinen kanssakäyminen vähentyy. Omien ammatillisten ja sosiaalisten verkostojen sekä yhteistyötaitojen kehittäminen ovat silloin valiokunnan mukaan avainasemassa siinä, että maatalousyrittäjien välillä päästään yhteistyöhön. Tilojen välinen yhteistyö esimerkiksi yhteisen työvoiman tai yhteisten koneiden kautta on tärkeä keino parantaa maatalon kannattavuutta ja tehostaa resurssien käyttöä.

Valiokunta pitää nuoriin kohdennettujen kehittämistoimenpiteiden toteutusta tärkeänä koko alan tulevaisuudelle.

4. Tavoitteet sekä odotettavissa olevat tulokset ja indikaattorit

4.1. Tavoitteet ja vaikuttavuus

Hankkeen tavoitteena on

- 1) lisätä laajan SPV-prosessin tuntemusta ja näin parantaa hankealueella sukupolvenvaihdosten onnistumista.
- 2) kehittää nuorten maatalousyrittäjien ja sellaiseksi aikovien osaamista ja hyvinvointia.
- 3) vahvistaa nuorten maatalousyrittäjien omia ammatillisia ja sosiaalisia verkostoja etenkin yritystoiminnan alkuvaiheessa ja aloitusta suunniteltaessa
- 4) tuoda esille omien verkostojen roolia osana yrityksen kehittämistä.

Sen lisäksi että **sukupolvenvaihdos** onnistuu tuotannollisilla ja taloudellisilla mittareilla, pitää SPV:n onnistuminen sisällään niin jatkajien kuin luopujienkin hyvinvoinnin parantumisen. Onnistuneet sukupolvenvaihdokset kytkeytyvät vahvasti maatilojen jatkuvuuteen, ja sitä kautta hankkeella voidaan varmistaa ruuantuotannon tulevaisuutta. Esimerkit onnistuneista sukupolvenvaihdoksista luovat uskoa alan tulevaisuudelle ja parantavat alan houkuttelevuutta sekä rohkaisevat SPV:iden tekemiseen ja uusien omistajavaihdostapojen toteuttamiseen.

Osaamista ja hyvinvointia on tavoitteena kehittää koulutuksen kautta: keskitytään menestystekijöihin, eli eri johtamisen osa-alueisiin, investointiprosessiin sekä itsensä ja hyvinvoinnin kehittämiseen. Osaamisen ja hyvinvoinnin kehittämisen myötä nuorten maatalousyrittäjien muutosjoustavuus ja selviytymiskyky nopeissa toimintaympäristön muutoksissa paranee. Myös elinvoimaisuus ja kannattavuus paranevat. Tavoitteena on, että nuorten maatalousyrittäjien toiminta perustuisi vahvemmin myös markkinatuntemukseen ja -ymmärryksen varaan.

Omien ammatillisten ja sosiaalisten verkostojen vahvistuminen edistää nuorten yrittäjien osaamista ja hyvinvointia. Verkostojen vahvistuminen lisää yhteistyötä, ehkäisee syrjäytymistä ja tarjoaa mahdollisuuksia vertaistukeen. Vahvistuneet verkostot lisäävät myös sosiaalista pääomaa. Omat verkostot ovat paikka ajatusten vaihdolle, oman yritystoiminnan kehittämiseksi sekä vertaisoppimiselle. Verkostojen vahvistuminen edistää myös kahdensuuntaista tiedonvaihtoa, tehostaa uusien innovaatioiden syntyä ja edesauttaa uudenlaisten yhteistyön tapojen löytymistä. Omat verkostot yhdistävät yrittäjiä ja yhteistyötahoja yli toimialarajojen. Toimivalla yhteistyöllä voidaan parantaa maatalouden kannattavuutta.

Hankkeen pitkän tähtäimen tavoitteet:

- SPV:t lisääntyvät ja muut omistajavaihdostavat yleistyvät
- alan houkuttelevuus paranee
- kannattavien maatalousyrittäjien osuus kasvaa
- maaseudun elinvoimaisuus ja huoltovarmuus paranee

4.2. Odotettavissa olevat laadulliset tulokset

Hankkeen ensisijaiset tulokset ovat laadullisia. Hankkeessa toteutettujen toimenpiteiden ansiosta alueen nuoret maaseutu- ja maatalousyrittäjät sekä sellaiseksi aikovat

- tuntevat laajan SPV-prosessin ja hahmottavat missä vaiheessa prosessia itse ovat, ja millaisia apuvälineitä heillä on käytössään SPV-prosessin etenemiseksi ja onnistumiseksi.
- ymmärtävät SPV-prosessin sujumisen ja SPV:n onnistumisen vaikutukset tilansa talouteen, tuotantoon, ja jatkuvuuteen sekä hyvinvointiin.
- ovat saaneet työkaluja eri osaamisalueiden kehittämiseen: johtamiseen, toiminnan ja investointien suunnitteluun, hyvinvointiin ja itsensä johtamiseen sekä ymmärtävät eri osaamisalueiden yhteyden toiminnan jatkuvuuteen ja kannattavuuteen. Tärkeitä hyvinvointiaihteita ovat esimerkiksi stressin ja työmäärän hallinta sekä ihmissuhteiden hoito.
- ymmärtävät paremmin markkinoita. Heillä on parempi markkinaosaaminen ja he osaavat päätöksenteossa huomioida paremmin myös markkinat. He pystyvät tunnistamaan tulevaisuuden mahdollisuuksia myös ilmasto-, ympäristö- ja energialiiketoiminnassa.
- ovat vahvistaneet omaa ammatillista ja sosiaalista verkostoaan, jonka kautta omaa toimintaa voi arvioida, saada vertaistukea sekä rakentaa yhteistyötä.
- ymmärtävät vahvan verkoston merkityksen myös hyvinvoinnille.

Hankkeen ansiosta kohderyhmän yhteistyötahot

- tunnistavat laajan SPV-prosessin ja voivat sisällyttää sen omaan rooliinsa osana SPV-prosessia.
- osaavat huomioida nuorten yrittäjien erityistarpeen ja -tilanteen.
- voivat muuttaa toimintamallejaan tämän ryhmän kohdalla esim. viestinnän osalta.
- ovat vahvempi osa nuorten maatalousyrittäjien omia verkostoja.

Laadullisten tulosten arvioiminen on vaikeaa, minkä vuoksi tuloksia mitataan määrällisillä indikaattoreilla.

4.3. Odotettavissa olevat määrälliset tulokset

Tavoitteiden ja laadullisten tulosten toteutumiseksi hanke järjestää koulutustoimintaa, jolta odotetaan seuraavia tuloksia.

Koulutustoiminta tiivistetysti

Koulutus	Laajuus: kertoja / oppitunteja	Tavoiteltu osallistumismäärä yhteensä
Seminaarit	4 / 24	75
Työpajat	20 / 50	100
Webinaarit	20 / 20	200
Opintomatkat kotimaahan ja ulkomaille	3 / 51	25
Benchmarking-käynnit	7 / 28	50
Yhteensä	54 / 191	450
Opintopisteinä	5,31	
Koulutuspäivinä	23,9	

Hankkeen toimintaan tavoitellaan mukaan 50–60 nuorta maatalousyrittäjää (alle 40 v.) ja 20–30 muuta maatalousyrittäjää.

Hankkeen toimintaan otetaan mukaan kohderyhmälle tärkeitä yhteistyötahoja verkostojen syntymiseksi ja kahdensuuntaisen tiedonvaihdon lisäämiseksi. Lisäksi hankkeen kautta yhteistyötahot saavat lisää tietoa mm. nuorista yrittäjistä sekä SPV-prosessista. Yhteistyötahot voivat sen pohjalta kehittää toimintaansa ja asemaansa nuorten maatalousyrittäjien omissa verkostoissa. Tavoitteena on, että jokaisessa koulutustapahtumassa on mukana ainakin yksi yhteistyötaho.

Tavoitteiden saavuttamiseksi hanke käyttää viestintään monipuolisesti myös sähköisiä viestintävälineitä.

Viestinnän tavoiteltavat tulokset

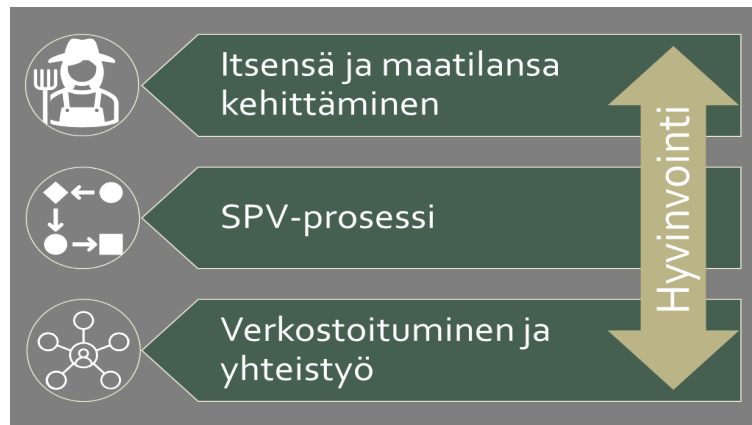
Viestinnän mittarit	Lukumäärä
Hankesivusto	1
Sosiaalisen median kanavat	3
Seuraajat sosiaalisen median kanavissa	200
Uutiskirjeet	10

5. Toimenpiteet ja toteutustapa

5.1. Hankkeen teemat

Hankkeen teemat ovat keskeisiä sukupolvenvaihdosten onnistumiselle ja nuorten maatalousyrittäjien sekä sellaiseksi aikovien menestykselle. Teemat ovat laajoja ja pitävät sisällään paljon erilaisia täsmällisempiä aiheita. Teemat:

- SPV-prosessi
- Itsensä ja maatilansa kehittäminen
- Verkostoituminen ja yhteistyö

Näissä läpileikkaava teema on hyvinvointi.

Hankkeen teemat määrittävät koulutuksien ja muun toiminnan aiheita, jotka voivat olla esimerkiksi

- sukupolvenvaihdokseen valmistautumista ja alkuvaiheen haasteita
- sukupolvenvaihdosvalmennus ja -mentorointi
- sukupolvenvaihdos pitkänä henkisenä prosessina
- työhyvinvointia (fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia)
- itsensä johtamista, ajanhallintaa ja arjenhallintaa
- liiketoimintajohtamista ja henkilöstöjohtamista
- investointien suunnittelua ja päätöksentekoa
- riskienhallintaa ja niiden ennaltaehkäisyä
- strategista johtamista ja muutosjohtamista
- markkinaseurantaa ja -vaikuttamista sekä markkinamahdollisuuksien tunnistamista
- tuotannon suunnittelua ja kehittämistä, kestävän kehityksen periaatteet

- eläinten hyvinvoinnin sekä ilmasto- ja ympäristöasioiden huomioiminen yritystoiminnassa ja johtamisessa
- kehittämismenetelmiä ja tiedonhankintataitoja
- mentorointi maatalousyrittäjyydessä
- yhteistyöosaaminen

5.2. Koulutustoiminta

Hanke järjestää monipuolista koulutusta eri menetelmillä. Hankkeessa järjestettävä koulutus täydentää käytännön kokemusta, oppivelvollisuuteen perustuvaa koulutusta sekä muiden koulutusasteiden tutkintoja. Koulutuksissa hyödynnetään yhteistyötahojen asiantuntemusta ja kokemusta, ja pyritään lisäämään kohderyhmän ja yhteistyötahojen välistä tiedonvaihtoa. Tapahtumat toimivat tärkeinä verkostoitumispaikkoina muiden nuorten ja yhteistyötahojen välillä. Samalla niiden puitteissa on mahdollisuus vapaaseen keskusteluun ja esimerkiksi vertaistukeen. Koulutuksissa käsitellään hankkeen teemojen mukaisia aiheita.

Koko päivän kestävät seminaarit voivat rakentua useamman luennon, keskustelualustuksen sekä ohjatun tai vapaan keskustelun varaan. Lisäksi seminaareissa voidaan hyödyntää työpajatyöskentelyä tai esimerkiksi paneelikeskusteluita. Menetelmien valinnassa huomioidaan aiheiden käsittelyn ja osallistujamäärän kannalta sopivimmat menetelmät. Jos seminaarin aihe koskee SPV-prosessia, niin sen ohjelmassa huomioidaan jatkajien lisäksi myös luopujat. Seminaareista viestitään laajasti, ja niistä tehdään tallenteet. Luennot ym. puheenvuorot julkaistaan editoituna hankkeen sähköisissä kanavissa.

Hanke järjestää työpajoja eri puolilla toiminta-aluetta sellaisissa paikoissa, joihin nuorten on helppoa ja luontevaa tulla. Työpajat ovat myös sisäänheittoa hankkeen toimintaan - etenkin seminaareihin ja opintomatkoihin. Työpajat brändätään, jotta ne ovat houkuttelevia ja niiden toistuvuus tunnistetaan. Työpajoissa on vähemmän luentomaista ohjelmaa, yksi luento tai keskustelualustus, ja pääpaino esimerkiksi mentoroinnissa. Mentoreiksi pyydetään kokeneita maatalousyrittäjiä, joilla on arvokasta osaamista mm. sukupolvenvaihdokseen, maatilan johtamiseen tai investointeihin liittyen. Työpajat ovat kestoltaan ”puolipäiväisiä” ja ne voidaan järjestää päivisin tai iltaisin. Paikat valitaan mahdollisuuksien mukaan niin, että työpajan päätyttyä on mahdollisuus virkistäytyä esim. harrastaa liikuntaa ja saunoa omakustanteisesti. Virkistäytyminen tukee osallistujien verkostoitumista, mikä on hankkeen tärkeä tavoite.

Tähän mennessä mentoreiksi ovat käytettävissä seuraavat maatalousyrittäjät: Jukka Koivuola (Kalajoki), Henna Vuotila (Kalajoki), Jarno Järvenoja (Toholampi), Marko Sorvisto (Ylivieska), Ville Karhula (Kokkola), Katja Honkonen (Perho).

Lyhyet webinaarit ovat matalan kynnyksen keskustelutilaisuuksia, joita on noin 10 kertaa vuodessa syys-huhtikuun ajan. Tämä toistuva webinaari brändätään ”omaksi jutukseen”, jotta se tavoittaisi mahdollisimman hyvin. Tilaisuus on rakenteeltaan rennompimpi ja sisältää keskustelualustuksen, mahdollisuuden keskustelulle sekä kuulumisten vaihtoon. Tilaisuus voidaan järjestää esimerkiksi ”aamukahveina”, joissa on etukäteen sovittu hankkeen teemojen mukainen aihe ja alustaja. Lisäksi webinaareissa markkinoidaan hankkeen tulevia koulutuksia ja materiaaleja. Osasta webinaarien alustuksia voidaan tehdä tallenne.

Opintomatkat ovat 2-5 päivän pituisia matkoja Suomessa ja ulkomailla. Niiden tarkoitus on syventää etenkin investointeihin, johtamiseen, liiketoimintaan ja markkinointiin liittyvää osaamista. Opintomatkoilla vierailaan maataloilla, maaseutuyrityksissä ja yhteistyötahojen organisaatioissa. Opintomatkoilla saadaan tietoa esimerkiksi kokeneempien yrittäjien päätöksenteosta, johtamisesta ja ratkaisuihin sekä yritysten liiketoiminnasta ja tuotannosta esimerkiksi markkinoiden näkökulmasta sekä tutkimus- ja oppilaitosten toiminnasta. Hankkeen työntekijät vetävät opintomatkoja, ja ne pyritään järjestämään tiiviisti yhteistyötahojen kanssa. Opintomatkojen tarkoitus on myös tuoda kansainvälisiltä kentiltä innovaatioita ja

osaamista hankealueelle sekä kasvattaa nuorten maatalousyrittäjien kansainvälisiä verkostojaan. Ulkomaan opintomatkoilla tutustutaan uusiin toimintatapoihin koskien maatalan kehittämistä kuten business models and cooperation, farm management, energy and environmental solutions. Ulkomaanmatka suuntautuu esimerkiksi Hollantiin, Saksaan ja Tanskaan, joissa ympäristöpolitiikan vaikutukset maataloudelle ovat merkittäviä. Niihin sopeutuminen maatilatasolla voi antaa arvokasta lisätietoa meille toimintaympäristön muutoksiin valmistautumisessa. Mm. Keski-Euroopassa maatalousyrittäjä nähdään enemmän liiketoiminnallisena yrityksenä, bisneksenä. Sellaisiin maatalousyrittäjiin tutustuminen auttaa liiketoiminnan kehittämisessä ja esimerkiksi uusien omistajavaihdostapojen ideoinnissa ja suunnittelussa.

Hanke järjestää benchmarking-käyntejä erilaisiin maatalous- ja maaseutuyrityksiin ja -tapahtumiin sekä yhteistyötahojen organisaatioihin. Käyntejä voidaan kohdistaa hankkeessa mentoreina mukana olevien maatalousyrittäjien mautiloille. Tavoitteena on, että kokemusten vaihdon ja vertaisoppimisen kautta sekä investointiratkaisuihin ja uusiin innovaatioihin tutustumalla lisätään esimerkiksi johtamiseen ja investointeihin liittyvää osaamista.

5.3. Koulutustoiminnan materiaalien ja tallenteiden julkaisu

Hanke tuottaa ja jakaa koulutustoiminnassa tarvittavaa materiaalia sekä julkaisee koulutustallenteita verkossa ja sosiaalisessa mediassa. Materiaalin ja tallenteiden tuottamiseen ja jakamiseen voi olla tarvetta hankkia lisenssejä eri alustoille ja editointiohjelmiin sekä tallennukseen tarvittavia laitteita.

Materiaalin ja tallenteiden julkaisu tehdään sovittaen yhteen eri verkkoalustoja (verkkosivut, videopalvelut ym.) ja sosiaalisen median kanavat. Sosiaaliseen mediaan esiin nostettujen materiaalien ja tallenteiden on hyvä olla houkuttelevia ja itse materiaali ja tallenne nuorille sopivassa muodossa, esimerkiksi lyhyet brief-esitteet (esim. business brief), podcastit, YouTube-videot, koulutuksien teemojen esittely tietoisuina sosiaalisessa mediassa. Tämä nivoutuu osaksi kolmatta toimenpidettä: vuorovaikutteinen ja tavoittava viestintä.

5.4. Vuorovaikutteinen ja tavoittava viestintä verkostojen vahvistamiseksi

Hanke jakaa tietoa toiminnastaan erilaisissa tapahtumissa, kokouksissa ja verkossa, etenkin sosiaalisessa mediassa. Monipuolinen sähköinen viestintä mahdollistaa laajemman osallistujamäärän sekä paremman tavoitavuuden nuorten parissa. Vuorovaikutteinen viestintä sähköisessä ympäristössä ja etenkin sosiaalisessa mediassa tukee nuoria heidän verkostoitumisessaan ja tarjoaa vertaistukea ja paikan myös keskustelulle.

Hankkeen verkkosivusto perustetaan MTK Keski-Pohjanmaan verkkosivujen yhteyteen. Verkkosivusto esittelee hankkeen toimintaa, ja kokoaa hankkeen tapahtumat sekä materiaalin (tekstit, kuvat, videot ja tilaisuuksien tallenteet).

Hankeelle perustetaan kanavia sosiaaliseen mediaan. Sopivat kanavat selvitetään ja valitaan hankkeen alkuvaiheessa. Sosiaalisen median kanavat ovat maksuttomia, mutta niiden ammattimainen ja tehokas käyttö voi vaatia maksullisten palveluiden hankintaa esimerkiksi näkyvyyden saamiseksi. Sosiaalisen median kanavissa jaetaan tietoisuuksia eri aiheista sekä markkinoidaan koulutuksia ja opintomatkoja. Tietoiskut voivat olla tekstiä, kuvaa ja videoita sisältäviä kokonaisuuksia, ja niitä voidaan koota yhteistyötahojen kanssa. Tietoiskujen aiheet voivat liittyä esimerkiksi hankkeen teemoihin, tuleviin tapahtumiin tai tunnetuksi tekemiseen. Tietoiskuja voidaan toteuttaa myös livelähetyksinä sosiaalisen median kanavissa esimerkiksi yhdessä yhteistyötahojen kanssa.

Hankkeessa julkaistaan sähköistä uutiskirjettä, joka kokoaa ajankohtaisia uutisia ja tietoa hankkeen teemoihin liittyen. Uutiskirjeessä on myös tiedot hankkeen tulevista tapahtumista sekä muista kohderyhmän ja hankkeen teemojen kannalta tärkeistä tapahtumista. Sähköisen uutiskirjeen tilaamista

markkinoidaan hankkeen sähköisissä kanavissa sekä tilaisuuksissa.

Hankkeen viestinnän ja tiedonvälityksen sujumiseksi ja tueksi laaditaan mediatiedotteita sekä hankintaan erilaisia paino- ja markkinointituotteita esimerkiksi hanke-esitteitä, kangaskasseja ja rollupeja.

5.5. Toteuttamiseen osallistuvat tahot, toteutus- ja rahoitusvastuut ja tarvittavat sopimusjärjestelyt

Koulutustoimenpiteiden laajuuden ja laadun vaatima pätevyys ja valmiudet toimenpiteiden toteuttamiseen (VNA 1174/2014) varmistetaan

- edellyttämällä hankkeen maatalousalan koulutustoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuvilta toteuttajaorganisaation henkilöiltä maatalousalan korkeakoulututkintoa. Heille tarjotaan säännöllisesti tehtävien hoitamisen edellyttävää koulutusta.
- käyttämällä maatalousalan koulutuksen laajuuteen ja laatuun nähden ammattitaitoisia asiantuntijoita kouluttajina ja hyödyntämällä yhteistyötahojen monipuolista osaamista.
- hankkimalla esim. sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen vaativaa koulutusta yhteistyötahojen ja ostopalveluiden kautta.
- varmistamalla koulutuksen pedagoginen ja ammatillinen laatu viimeistelemällä koulutussuunnitelma opetusalan ammattilaisten kanssa sekä hyödyntämällä projektiryhmää koulutusten järjestämisessä.

Toimenpiteiden toteuttamisessa on tavoitteena kustannus- ja resurssitehokas toimintatapa:

- hankekirjanpito ja hankehallinto tehdään MTK Keski-Pohjanmaassa
- lähtökohtaisesti hankkeen työntekijän työpiste sijaitsee toiminta-alueella
- työpisteen sijainti ratkaistaan hanketyöntekijän asuinpaikan mukaan
- hanketyöntekijöiden palkkataso perustuu heidän tehtäviensä vaatimustasoon, koulutukseensa ja ammatilliseen osaamiseensa
- sähköistä materiaalia ja sähköistä tiedotusta pyritään käyttämään mahdollisimman paljon
- tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden ja hankkeiden kanssa.

Suksee-hankkeelle palkataan osa-aikainen (75%) hanketyöntekijä. Hänen lisäksi MTK Keski-Pohjanmaan toimihenkilöt osallistuvat hankkeen toteuttamiseen tarvittavalla työpanoksella hankkeen aikana. Hankkeen henkilöstöresursseissa huomioidaan siis:

• Hanketyöntekijä	16 hhtk
• Hankeavustaja	1 hhtk
• Hankeassistentti	1 hhtk
• Hankkeen johtaminen ja tiedotus	1 hhtk

Hankkeen henkilöresurssi on 19 henkilötyökuukautta eli 1,6 henkilötyövuotta.

Hankkeen vastuuhenkilönä ja hallinnollisena **johtajana** toimii MTK Keski-Pohjanmaan toiminnanjohtaja. Toiminnanjohtaja osallistuu hankkeen tiedotukseen etenkin sen alkuvaiheessa, ja kertoo hankkeesta ja sen palveluista eri tilaisuuksissa. Lisäksi hankkeen johtajan tehtäviin kuuluvat hankkeen yleisjohtaminen, hallinnon asianmukaisuuden varmistaminen, hankkeen toteutuksen seuranta sekä työntekijöiden työnohjaus. Vastuuhenkilö on koulutukseltaan agronomi (MMM), mikä antaa riittävän pätevyyden ja asianmukaiset valmiudet koulutushankkeen johtamiseen.

Hankkeelle rekrytoidaan yksi määräaikainen ja osa-aikainen **hanketyöntekijä** 75 % työajalla. Työaika

painottuu vuoden aikana syys-huhtikuun väliseen aikaan. Hanketyöntekijältä vaaditaan sopivaa koulutusta sekä maatalouden tilanteen, liiketoiminnan ja nuorten yrittäjien elämäntilanteen tuntemusta koulutustoiminnan vaatiman ammattitaidon varmistamiseksi. Hänelle on eduksi kokemus hanketyöstä sekä sähköisten viestintävälineiden, etenkin sosiaalisen median käytöstä.

Hanketyöntekijän tehtävät:

- Suunnittelee ja toteuttaa hankkeen koulutustoimintaa sekä viestii siitä.
- Vastaa koulutustoiminnan materiaalin ja tallenteiden tuottamisesta ja jakamisesta.
- Pitää yhteyttä yhteistyötahoihin hankkeessa tehtävän yhteistyön edistämiseksi.
- Vieraillee muiden järjestämissä tapahtumissa ja tilaisuuksissa sekä oppilaitoksissa kertomassa hankkeen toiminnasta.
- Viestii hankkeen toiminnasta aktiivisesti sähköisissä kanavissa, etenkin sosiaalisessa mediassa.
- Vastaa hankkeen raportoinnista ja maksuhakemusten laadinnasta.

Hankkeen taloushallinnon hoitaa **hankeassistenttina** MTK Keski-Pohjanmaan toimistos sihteeri. Hankeassistentti hoitaa hankkeen maksuliikenteen, palkanlaskennan ja -maksun, kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä osallistuu maksatushakemusten valmisteluun. Hankeassistentin tehtäviin kuuluu myös kopiointi-, postitus ym. hankkeen toimistotehtävät. Hankeassistentti avustaa hankkeen viestinnässä.

Hankeavustaja eli MTK Keski-Pohjanmaan kenttäpäällikkö osallistuu hankkeen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Hankeavustaja toimii myös hanketyöntekijän varahenkilönä. Hankeavustaja on koulutukseltaan agronomi (MMM), mikä antaa hankkeen koulutustoiminnan laajuuteen ja laatuun nähden riittävän ammattitaidon.

Hankkeelle perustetaan **ohjausryhmä**. Ohjausryhmään kutsutaan toteuttajaorganisaation ja päärahoittajien lisäksi seuraavien tahojen edustajia:

- Alle 40-vuotiaat maatalousyrittäjät
- Keski-Pohjanmaan ammattiopiston maatalousalan opettaja
- Melan Välitä viljelijästä -projektityöntekijä Keski-Pohjanmaalla
- ProAgria Keski-Pohjanmaa / talouden ja tuotannon nuoria asiantuntijoita

Ohjausryhmä kokoontuu noin kaksi kertaa vuodessa. Ohjausryhmän tehtävänä on hankkeen linjausten tekeminen, hanketyöntekijöiden tukeminen ja ohjaavien päätösten tekeminen hankkeen kannalta merkittävissä asioissa. Ohjausryhmä huolehtii siitä, että hanke toteutuu sovitun hankesuunnitelman ja hankepäättöksen mukaisesti. Ohjausryhmän kokoonpanossa huomioidaan nuoret, jotta ohjausryhmän päätöksissä heidän näkökulmansa säilyisi vahvana.

Hankkeelle voidaan perustaa myös epävirallinen **projektiryhmä**, joka kokoontuu tarvittaessa esim. yksittäisiä koulutuksia kuten seminaareja suunniteltaessa. Projektiryhmään pyydetään tarpeen mukaan esimerkiksi ohjausryhmäorganisaatioiden sekä muiden yhteistyötahojen edustajia. Projektiryhmän vetäjänä toimii hanketyöntekijä.

Hankkeen toteutuksessa tärkeässä roolissa ovat maatalouden sidosryhmät ja yhteistyötahot, joiden kanssa järjestetään suunnittelupalavereja. Hanketyöntekijä on yhteydessä muiden nuorten maatalousyrittäjien parissa toimivien hankkeiden työntekijöihin vertaistuen ja ideoiden saamiseksi. Muiden kehittämishankkeiden kanssa sovitaan tarvittaessa yhteistyöstä resurssitehokkuuden parantamiseksi ja päällekkäisen toiminnan ehkäisemiseksi. Yhteistyötahoja ovat muun muassa

- Kokeneet maatalousyrittäjät, mentorit
- Alan asiantuntijaorganisaatiot
- Alan oppilaitokset ja tutkimuslaitokset
- Alan edunvalvontajärjestöt

- Mela, Välitä viljelijästä -projekti, lomituspalvelut
- Viranomaiset ja hallinto
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
- Maaseudun tukihenkilöt ja työterveyshuolto
- Hankintaosuuskunnat ja maatalouskauppa
- Elintarviketeollisuus ja kauppa
- Muut kehittämishankkeet, sidosryhmät

Hanketyöntekijä raportoi hankkeen toiminnasta hankkeen johtajalle ja ohjausryhmälle. Rahoittajille ELY-keskuksiin raportoidaan saatujen ohjeiden mukaan.

Koulutustoimintaan osallistumisia seurataan keräämällä koulutuksissa osallistujalista, joka kokoaa koulutushankkeen indikaattorien vaatimat tiedot. Hankkeesta pidetään erillinen hankehallintosäännösten vaatima kirjanpito.

6. Riskit ja niihin varautuminen

Suksee-hankkeen toiminnan keskeisimmät riskit ovat henkilöriskejä. Henkilöriskien pienentämiseksi on huomioitava hanketyöntekijöiden hyvinvointi ja etenkin jaksaminen. Hanketyöntekijällä tulee olla mahdollisuus jakaa tehtäviään hankeavustajalle ja -assistentille. Hankkeen toiminnan säännöllinen dokumentointi mahdollistaa toiminnan jatkumisen henkilöriskin toteutuessa.

Hankkeen toiminnan kannalta merkittävin riski on osallistujien saaminen mukaan. Tätä on ennaltaehkäisty valmistelemalla hanketta yhdessä MTK Keski-Pohjanmaan maaseutunuorten valiokunnan kanssa. Riskiin varaudutaan riittävän laajalla ja tehokkaalla viestinnällä sekä suunnittelemalla toiminnasta nuoria houkuttelevaa. Nuorten kannalta tärkeät aiheet eivät kaikki ole välttämättä vetovoimaisia. Siksi viestinnässä hyödynnetään etukäteismateriaaleja tai ns. puffeja erilaisissa muodoissa aiheiden merkityksen esiin tuomiseksi.

Hankkeen toteutumisen kannalta tärkeää on hanketyöntekijän rekrytoinnin onnistuminen. Riskiä rekrytoinnin epäonnistumiselle pyritään ehkäisemään ennakolta panostamalla rekrytointiprosessin eri vaiheisiin ja viestintään. Tässä voidaan käyttää apuna rekrytoinnin ammattilaisia kuten Töitä Suomesta Oy:n palveluita.

Yhtenä riskinä voidaan pitää viranomaispäätösten ja maksatusten viivästymistä. MTK Keski-Pohjanmaa vakavaraisuus on omiaan helpottamaan tilannetta niin, etteivät maksuviiveet aiheuta ylipääsemättömiä vaikeuksia hankkeen toimintaan tai MTK Keski-Pohjanmaan varsinaiseen toimintaan.

Ennakolta arvioiden tiedossa ei ole muita hankkeen toimintaan liittyviä merkittäviä riskejä.

7. Kestävän kehityksen periaatteiden huomioiminen

Nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy toteuttaa etenkin sosiaalisen kestävän kehityksen periaatetta. Vain hyvinvoivilla maatalousyrittäjillä on voimavaroja toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kannattava ja yhteistyökykyinen maatilayritys pystyy sitoutumaan ja panostamaan taloudellisen kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamiseen pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti.

Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan myös koulutustoiminnan eri aiheissa.

Hanke huomioi ekologisen kestävän kehityksen. Sähköinen viestintä ja hankkeen osallistujien ohjaaminen sen käyttöön vähentää ympäristövaikutuksia. Matkustamisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan joukkoliikennettä ja yhteiskyytejä. Toiminnan suunnittelussa vaadittavat kokoukset pyritään pitämään sähköisinä ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Samalla on tiedostettava, että useimmat tilaisuudet voivat vaatia kokoontumisen paikkoihin, jotka ovat joukkoliikenteen tavoittamattomissa sijainnin tai aikataulujen vuoksi.

Kestävän kehityksen edistämiseksi hankkeen tilaisuuksissa käytetään mahdollisuuksien mukaan kotimaista ja lähellä kestävästi tuotettuja ruoka-aineita. Hanke suunnitellaan siten, että se on noudattaa kustannus- ja resurssitehokasta toimintatapaa taloudellisen kestävän kehityksen mukaisesti. Hankkeen toteutuksessa huomioidaan MTK Keski-Pohjanmaan olemassa olevat resurssit, niin ettei hankkeessa työskentelevien henkilöiden hyvinvointi siitä kärsi sosiaalisen kestävän kehityksen mukaisesti.

8. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan, CAP27:aan, alueellisiin ohjelmiin sekä muihin hankkeisiin

8.1. Yhteys EU:n maaseudun kehittämisen prioriteetteihin ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan

Suksee -hanke toteuttaa seuraavia EU:n maaseudun kehittämistä koskevia prioriteetteja:

- Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla
- Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla
- Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla.

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 läpileikkaavaa toimenpidettä *M01 Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet*. Hankkeessa parannetaan maaseutuyrittämiseen ja etenkin sen uudistamiseen liittyvää osaamista. Hanke myös lisää yrittäjien ja yhteistyötahojen tietämystä ja heidän valmiuksiaan yhteistyöhön ja uusiin kehittämistoimenpiteisiin (esim. investoinnit). Hankkeessa keskitytään yritysten johtamiseen ja kehittämiseen sekä markkinointiin tarjoamalla mahdollisuuksia omaehtoiseen osaamisen ja tietopohjan ylläpitämiseen ja vahvistamiseen. Hanke välittää tietoa tuotanto-, palvelu- ja markkinointimenetelmistä sekä muista menetelmistä, jotka parantavat liiketoimintaa ja tukevat sen jatkuvuutta ja uusiutumista.

Hanke toteuttaa osittain myös Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toimenpidettä *M16 Yhteistyö*, sillä hanketta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä maatalouden eri organisaatioiden ja sidosryhmien kanssa. Hanke lisää nuorten yrittäjien yhteyksiä alan tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Hanke edistää uusien kehittämistoimenpiteiden syntymistä vahvistamalla verkostoja yrittäjien ja muiden toimijoiden välille.

Hanke aktivoi maatalousyrittäjiä hyödyntämään Neuvo2020-palvelua (M02), muita käytettävissä olevia palveluja sekä muiden hankkeiden tarjontaa. Hanke tuo yrittäjien saataville uusia toimintamalleja oman osaamisen, yrityksen ja liiketoiminnan kehittämiseen, yhteistyön lisäämiseen, omistaja- ja sukupolvenvaihdosten onnistumiseksi sekä hyvinvoinnin seurantaan ja edistämiseen.

Hanke hyödyntää aiempien hankkeiden tuloksia ja kokemuksia. Koulutusten järjestämisessä hyödynnetään Tietolinkki-hankkeen kautta karttunutta osaamista, ja Myötätuulta tuottajalle -hankkeiden kautta tullutta

kokemusta ja ymmärrystä nuorten yrittäjien tarpeista ja sukupolvenvaihdosprosessin vaatimuksista.

8.2. Yhteys CAP27:lle asetettuihin EU-tason tavoitteisiin ja kansallisiin painotuksiin

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uuden kauden 2023-2027 eli CAP27:n EU-tason tavoitteita on asetettu kaikkiaan yhdeksän. Hanke vastaa niistä seuraaviin tavoitteisiin:

2: Lisätään tuotannon kilpailukykyä ja laatua

7: Kannustetaan nuoria alalle, helpotetaan maaseudun yritystoiminnan kehittämistä

Hanke vastaa CAP27:n kansallisista painotuksista uudistuvan ja monipuolisen maaseudun tavoitteisiin.

8.3. Yhteys Pohjanmaan ELY-keskuksen alueelliseen maaseutustrategiaan/kehittämissuunnitelmaan

Suksee-hanke toteuttaa Pohjanmaan ELY-keskuksen alueellisen maaseutustrategian 2014-2020 läpileikkaavista teemoista seuraavia:

- Osaamisen lisääminen maaseudun kestäväen kehityksen ja elinvoiman edistämiseksi.
- Vahva ja vetovoimainen imago (vahvistuu osaavien, kehittävien, yhteistyökykyisten ja motivoituneiden nuorten yrittäjien kautta).
- Maaseudun elinkeinojen elinvoimaisuuden vahvistaminen.
- Maaseudun kehittämisen toteuttaminen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Suksee-hanke toteuttaa Pohjanmaan ELY-keskuksen maaseutustrategian maakunnallisista painopisteistä seuraavia:

- Osaava maaseutu: Hanke pyrkii kehittämään innovaatioiden ja uusien teknologioiden käyttöönottoa (johtaminen, yrityksen ja tuotannon kehittäminen, investoinnit) sekä tarjoaa mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi.
- Yrittävä ja elinvoimainen maaseutu: Hanke parantaa nuorten yrittäjien osaamista yrityksen aloittamisen alkuvaiheen haasteissa ja kehittää pitkällä tähtäimellä yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta. Hankkeen luo edellytyksiä yhteistyölle eri toimijoiden kesken ja sitä kautta vahvistaa maaseutuyritysten kasvua.
- Hyvinvoiva maaseutu: Hanke parantaa nuorten maatalousyrittäjien yhteisöllisyyttä lisäämällä mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja vertaistukeen. Verkostoituminen luo edellytyksiä myös yhteistyön lisääntymiselle.

Suksee-hanke toteutus painottuu rahoituskaudelle 2023–2027. Hanke toteuttaa Pohjanmaan ELY-keskuksen alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2023–2027 painopisteiden tavoitteita ja kehittämistarpeita sekä läpileikkaavia teemoja seuraavasti.

Painopiste 1: Kannattava ja elinvoimainen maatalous

Hankkeen tavoitteena on edistää kilpailukykyisen ja monipuolisen maatalouden syntymistä, lisätä tietoa uusista teknologioista ja digitalisaatiosta, ylläpitää elinkeinon arvostusta ja edistää yrittäjien ammattitaitoa ja hyvinvointia.

Hanke vastaa painopisteen useisiin kehittämistarpeisiin: *Kilpailukyky, markkinalähtöisyyden lisääminen ja huoltovarmuus, maatilojen rakennekehityksen tukeminen, Soveltava tutkimus sekä tutkimuksen ja tuottajien yhteistyö, Viljelymenetelmien innovaatiot ja hyvien käytäntöjen ylläpitäminen.*

Painopiste 3: Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja kilpailukykyyn vahvistaminen

Hankkeen tavoitteena on yritysten elinvoimaisuus, kilpailukyky ja kiinnostavuus. Yritykset ovat innovatiivisia, uudistavat toimintaansa, ottavat käyttöön uutta teknologiaa ja hyödyntävät digitaalisia mahdollisuuksia.

Hanke vastaa painopisteen kehittämistarpeisiin: *Edistää uuden yritystoiminnan luomista ja maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamista, Maatalous- ja luonnontuotteiden jatkojalostus sekä lähi- ja kotimaisen ruuan saatavuuden lisääminen.*

Hanke toteuttaa alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman läpileikkaavista teemoista seuraavia: digitalisaatio, osaaminen, innovaatiot, yhteistyö

8.4. Yhteys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan

Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa toteutetaan ohjelmakaudella 2014–2020 kaikkia kuutta EU:n maaseudun kehittämistä koskevaa prioriteettia. Suksee-hanke liittyy EU-prioriteettien Pohjois-Pohjanmaan tavoitteisiin mm. seuraavasti:

Prioriteetti 1. Tietämyksen siirron ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla:

- Maatilojen ja maaseutuyritysten johtamisen ja osaamisen kehittäminen
- Tiedon tuottajien, soveltajien ja yrittäjien yhteistyön lisääminen ja verkostoituminen eri aluetasoilla.

Prioriteetti 2. Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen:

- Maataloustuotantoalojen kannattavuuden ja kilpailukyvyn lisääminen
- Maatilojen omistusjärjestelyjen edistäminen
- Työn uudelleen organisoiminen ja maatalousyrittäjien hyvinvoinnin edistäminen.

Prioriteetti 6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla:

- Yritysten kilpailukyvyn ja kannattavuuden parantaminen, uuden yritystoiminnan luominen ja yrittäjyyden esteiden poistaminen
- Maaseudun säilyminen houkuttelevana ja monipuolisena asuin- ja työympäristönä
- Hyvän elämän edellytysten tukeminen ja alueen vetovoiman lisääminen
- Psykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisääminen maaseutualueilla, työn tekemiseen liittyvän jaksamisen edistäminen; työn, yrittäjyyden ja vapaa-ajan joustava yhdistäminen.

Hankeaika painottuu uudelle rahoituskaudelle 2023–2027. Hanke toteuttaa seuraavia Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen maaseudun kehittämissuunnitelman 2023-2027 kehittämisen painopisteitä ja niiden tavoitteita teemoja:

- Aktiivinen maatalous ja ruoantuotanto: Omistajanvaihdoksia edistetään kaiken kokoisille tiloille ja omistajanvaihdoksiin tulee etsiä uusia joustavia ratkaisuja. Mahdollistetaan maatilojen jatkajille uusimman tiedon välittyminen alkutaipaleelle. Maatalous kehittyy kannattavasti kasvattamalla sen vahvoja osa-alueita ja lisäämällä monipuolisuutta markkinakysyntään pohjautuen. Elintarvikkeiden tuotantoketjun toimijat kehittävät vahvoja kumppanuuksia ja uusia liiketoimintamalleja.
- Ympäristö- ja ilmasto- ja maaseutu: Teemme sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja ilmasto- ja maaseutu-toimia, jotka perustuvat uusimpaan tietoon.
- Uudistuva ja monipuolinen maaseutu: Alueiden vetovoimatekijät houkuttelevat asumaan maaseudulla - yrittäminen sekä työskentely maaseutupaikkakunnilla on houkutteleva vaihtoehto myös nuorille, paluumuuttajille ja etätöyläisille. Monipuolistuvalla maaseudulla kehitty

kannattavaa liiketoimintaa

Suksee-hanke toteuttaa myös suunnitelman läpileikkaavia teemoja: elinkeinolähtöisyys, osaaminen, innovaatiot, digitalisaatio.

8.5. Yhteys aiempiin ja käynnissä oleviin hankkeisiin

Suksee-hankkeen taustalla ei suoraan ole aiempaa hanketta, mutta se hyödyntää laajasti menneiden ja käynnissä olevien hankkeiden kokemuksia ja tietoja.

MTK Keski-Pohjanmaalla on päättymässä Myötätuulta tuottajalle 2 -hanke (MTT2). Suksee-hankkeen valmistelussa ja suunnittelussa on hyödynnetty MTT2:n kokemuksia. Se näkyy Suksee-hankkeen teemoissa etenkin laajan SPV-prosessin mukana olona. Lisäksi Suksee-hankkeen koulutuksissa, joiden aiheet koskevat hyvinvointia, hyödynnetään MTT2:n kokemuksia hyvinvointiaiheisten tilaisuuksien järjestämisessä esimerkiksi tilaisuuksien paikkojen ja asiantuntijoiden osalta. MTT2-hankkeen luomaa toimintamallia yhteistyötahojen kanssa toimimiseen sovelletaan myös Suksee-hankkeessa.

Vastaavia nuoriin maatalousyrittäjiin kohdistettua kehityshanketta ei toiminta-alueella ole. Vastaavan tyyppisiä hankkeita toteutetaan Pirkanmaalla (FarmiÄlli2030) ja Uudellamaalla (Boostia). Näiden hankkeiden kokemuksia on hyödynnetty hankkeen suunnittelussa esimerkiksi siinä, että hankkeen toiminta-alue on maantieteellisesti maltillisen kokoinen hankkeen verkostoitumiseen liittyvän tavoitteen toteutumiseksi. Suksee-hanke hyödyntää toteutusvaiheessa näiden kahden hankkeen kokemuksia ja hyviä käytäntöjä sekä tekee mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyötä.

Suksee-hankkeen koulutuksien suunnittelussa seurataan AgriHub-ohjelman kautta maa- ja metsätalousministeriön avustaman Kasvupolku-tutkimushankkeen tuloksia. Kasvupolku -tutkimushanke parantaa nuorten ja kehittävien maatilayrittäjien kanssa maatalon johtamisen osaamista, riskienhallintaa ja alalle tulon edellytyksiä sekä tuottaa käytännön työkaluja kokonaisvaltaisen ja kilpailukykyisen yrittäjyyden edistämiseksi maataloudessa. Yhdessä yrittäjien ja alalle aikovien kanssa Kasvupolku-hankkeessa tunnistetaan yrittäjien osaamisvaatimuksia sekä haasteita, joihin haetaan ratkaisuja neuvonnan, koulutuksen ja tutkimuksen keinoin. Kasvupolku-hankkeessa tuotetaan käytännöllisiä maatalon johtamisen välineitä ja toimintamalleja maatalon organisointiin sekä kartoitetaan uusia innovatiivisia toteutusmalleja ja välineitä maatalon johtamiskoulutukseen. Kasvupolku-hanke päättyy 31.10.2023, joten sen tuloksia tulee Suksee-hankkeen hyödynnettäväksi.

Hankkeen toiminta-alueella on käynnissä Tietolinkki-tiedonvälityshanke. Tietolinkki välittää maatalousyrittäjille, turkistuottajille ja hevosyrittäjille tietoa ajankohtaisista asioista mm. järjestämällä seminaareja, infoja sekä tekemällä, videoita ja uutiskirjeitä. Hanke päättyy 31.12.2022, mutta hanketoteuttajat valmistelevat jatkoajan hakemista. MTK Keski-Pohjanmaa on osatoteuttajana hankkeessa, mikä helpottaa päällekkäisen toiminnan välttämistä. Suksee-hanke keskittyy ennen kaikkea nuoriin ja osaamisen syventämiseen koulutushankkeen menetelmin, mikä tekee teemojen käsittelystä ja käytettävistä menetelmistä erilaista Suksee- ja Tietolinkki-hankkeen välillä. Tietolinkki-hanke on järjestänyt SPV-infoja. Niiden järjestelyssä voidaan tehdä yhteistyötä.

Hankkeen toiminta-alueella Pohjois-Pohjanmaan puolella on käynnissä Ruokaketju näkyväksi -hanke, joka sisältää somekoulutusta. Suksee-hanke ei lähtökohtaisesti sisällä tällaista koulutusta, vaan hyödyntää sosiaalista mediaa osana viestintää. Ruokaketju näkyväksi -hankkeen kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä päällekkäisyyden välttämiseksi. Pohjois-Pohjanmaan puolella on käynnissä myös HYMYT-hanke, jonka kanssa ei tehdä päällekkäistä työtä.

Hankkeen toiminta-alueella sekä rahoittajien toiminta-alueilla on käynnissä useita kehittämishankkeita eri teemoin ja näkökulmin. Suksee-hanke pyrkii yhteistyöhön näiden hankkeiden kanssa, jos niiden teemat ja

näkökulmat palvelevat Suksee-hankkeen tavoitteita.

9. Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat sekä aikataulu

Hankkeen toiminta-alueena on MTK Keski-Pohjanmaan toimialue. Alue käsittää Alavieskan, Halsuan, Kalajoen, Kannuksen, Kaustisen, Kokkolan, Lestijärven, Perhon, Reisjärven, Sievin, Toholammin, Vetelin ja Ylivieskan kunnat.

Perusteluna hankealueelle on, että hankkeen koulutuksista etenkin työpajat edellyttävät lyhyitä etäisyyksiä, jotta niihin osallistuminen olisi mahdollista. Koulutukset ovat samalla paikkoja verkostoitumiselle, mikä myös vaatii kasvokkain kohtaamista. Sen vuoksi hankealue on syytä rajata maltillisen kokoiseksi, jotta hanke aidosti kykenee kehittämään nuorten osaamista sekä tukemaan nuorten ammatillisten ja sosiaalisten verkostojen syntymistä ja vahvistumista - esimerkiksi lisäämään nuorten maatalousyrittäjien välistä yhteistyötä. Rajaamalla hankealue saadaan kohderyhmän koko pysymään hankkeen tavoitteiden toteuttamisen kannalta sopivana.

Hankkeen kohderyhmänä ovat kaikki toiminta-alueen nuoret maatalousyrittäjät (alle 40 vuotta) sekä tällaisiksi aikovat.

Hankkeen hyödynsaajia ovat lisäksi maatilasta luopuvat maatalousyrittäjät sekä maatalousyrittäjien yhteistyötahot.

Hankeaika on 1.12.2022–31.12.2024.

10. Hankkeen toteutumisen arvioiminen ja hankkeessa syntyvän toiminnan jatko hankkeen päättymisen jälkeen

Hankkeen toteutumisesta voidaan arvioida kohderyhmän ja yhteistyötahojen osallistumisella hankkeen toimintaan, verkossa tapahtuneeseen toimintaan osallistumisella, sosiaalisen median kanavissa olevien seuraajien määrällä, hankkeessa pidettyjen luentojen ja keskustelupalustusten määrällä, verkossa julkaistujen tekstien, kuvien, videoiden ja tallenteiden määrällä ja tavoittavuudella (katselukerrat).

Toiminnan laadullinen arviointi on vaikeaa. Hankkeen loppuvaiheessa toteutetaan kevytmuotoinen verkkokysely (Office Forms tai Webropol) laadullisen arvioinnin tekemiseksi.

Hankkeen päätyttyä koulutusten materiaalit ja tallenteet ovat saatavilla MTK Keski-Pohjanmaan nettisivujen kautta.

Jos hankkeen aikana jokin aihe tai teema osoittautuu tärkeäksi myös tulevaisuudessa, sovitaan jatkotoimenpiteistä Suksee-hankkeen lopulla, esimerkiksi uusien kehittämishankkeiden tai koulutustuotteiden suunnittelusta. Hyvät toimintatavat jäävät elämään MTK Keski-Pohjanmaassa sekä yhteistyötahoilla.

Hankkeen jälkeen nuorten maatalousyrittäjien omat verkostot jatkavat kehittymistään. Nuoret osaavat etsiä uusia kumppaneita niin sosiaaliseen kuin ammatilliseenkin verkostoonsa. Nuorten kontaktit mentoreina toimineisiin kokeneisiin maatalousyrittäjiin säilyvät myös hankkeen päätyttyä.

11. Tiedottaminen

Hankkeen alkamisesta, etenemisestä, toiminnasta ja tuloksista tiedotetaan monikanavaisesti MTK Keski-Pohjanmaan sisällä sekä kohderyhmille, sidosryhmille, yhteistyötahoille ja rahoittajille. Hanke viestii myös yhteistyötahojen tiedostuskanavien kautta, esimerkiksi meijereiden ”tonkkapostin”. Hanke laatii myös mediatiedotteita toiminnastaan. Hankkeesta raportoidaan maksatusehtojen mukaisesti.

Viestintä nivoutuu osaksi myös hankkeen ydintoimintaa ja helpottaa siten hankkeen toteutusta kokonaisuudessaan. Hankkeessa hyödynnetään mahdollisimman paljon sähköistä viestintää. Hankkeen näkyvyyden lisäämisessä hyödynnetään sosiaalisen median maksullisia palveluita. Vuorovaikutteisen viestinnän myötä hankkeen toimintaan on mahdollisuus vaikuttaa sen eri vaiheissa.

Sosiaalisella medialla on tärkeä rooli niin viestinnässä, koulutuksessa kuin verkostojen kehittämisessä. Muita sähköisiä kanavia ovat mm. verkkosivut ja sähköinen uutiskirje. Painotuotteita hyödynnetään ihmisten kohtaamisessa ja hankkeen tunnetuksi tekemisessä. Silloin voidaan käyttää erilaista markkinointimateriaalia kuten painettuja esitteitä, kangaskasseja, asusteita, rollupeja ja julisteita.

Hankkeen toiminnasta kerrotaan MTK Keski-Pohjanmaan toiminnan yhteydessä kokouksissa ja tilaisuuksissa. Hanke pyrkii kertomaan toiminnastaan myös muissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa sekä alan oppilaitoksissa. Hankkeen käyttämät viestintävälineet ovat sellaisia, että tieto hankkeesta leviää helposti myös toteuttajaorganisaation, kohderyhmän, yhteistyötahojen ja rahoittajaorganisaation ulkopuolelle. Silloin hanke näkyy myös esimerkkinä, sytykkeenä ja oppina tuleville hankkeille sekä hankeideoille.

Hanketyöntekijä laatii tarkemman viestintäsuunnitelman viestinnän eri osa-alueille, kuten sosiaaliseen mediaan.

12. Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

12.1. Kustannusarvio

Kustannusarvio	12/2022	1-12/2023	1-12/2024	Yhteensä
Palkkakulut	1 040 €	39 715 €	39 845 €	80 600 €
Palkkiot		1 000 €	1 000 €	2 000 €
Matkakustannukset yhteensä		8 800 €	18 200 €	27 000 €
Vuokrat		2 000 €	3 000 €	5 000 €
Ostopalvelut	500 €	3 250 €	3 250 €	7 000 €
Muut välittömät kulut	500 €	3 000 €	2 810 €	6 310 €
Flat rate 15 %	156 €	5 957 €	5 977 €	12 090 €
YHTEENSÄ	2 196 €	63 972 €	73 832 €	140 000 €

Hankkeen kustannusarvio on laadittu 15 % flat rate -kustannusmallia käyttäen. Tämän perusteena ovat hankkeen korkeat matkakustannukset.

12.2. Rahoitussuunnitelma

Hankkeen tavoitteisiin ja toteutustapaan perustuen hankkeeseen haetaan 90 prosentin julkista rahoitusta Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksista Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta toimenpiteestä *M01 Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet* alatoimenpiteestä *1.1 tuki ammatilliseen koulutukseen ja pätevyyden hankkimiseen*.

Koska hankkeen toiminta-alue jakautuu Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten alueille, on perusteltua, että myös rahoitusosuudet jakautuvat ELY-keskusten välillä. Jakoperusteena käytetään alle 40-vuotiaiden tukea hakeneiden määrää vuonna 2022 hankkeen toiminta-alueella.

Hakijaorganisaatio esittää, että Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoitusosuus olisi 66 138 euroa eli 52 % julkisesta rahoituksesta ja vastaavasti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoitusosuus olisi 59 862 euroa eli 48 %. Yksityinen rahoitus katetaan matkojen osallistumismaksuilla, hankkeen yhteistyöyritysten tuella sekä viime kädessä MTK Keski-Pohjanmaan omalla rahoituksella.

Rahoitus	Alle 40-vuotiaiden tukea hakeneiden lukumäärä 2022	Rahoitusosuus	Rahoitus
Julkinen rahoitus		90 %	126 000 €
<i>Pohjanmaan ELY-keskus</i>	137	<i>52 % julkisesta rahoituksesta</i>	<i>66 138 €</i>
<i>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus</i>	124	<i>48 % julkisesta rahoituksesta</i>	<i>59 862 €</i>
Yksityinen rahoitus (osallistumismaksut ja muu yksityinen rahoitus)		10 %	14 000 €
Yhteensä	261	100 %	140 000 €